

Stav tvorby novej národnej realizácie výškového systému Bpv

Ing. Ján Bublavý, Ing. Miroslava Majkráková,
Ing. Branislav Droščák, PhD.

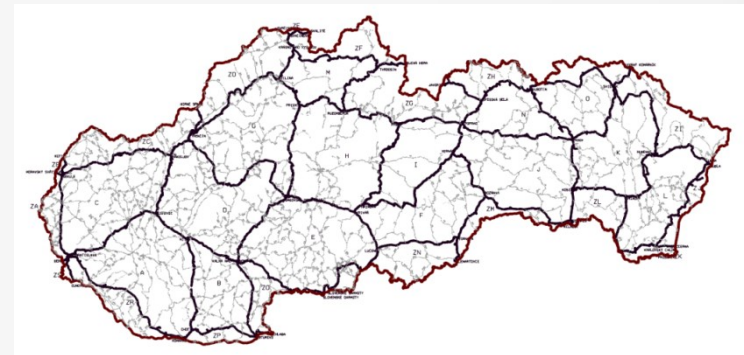
Geodetický a kartografický ústav Bratislava

jan.bublavy@skgeodesy.sk, miroslava.majkrakova@skgeodesy.sk ,
branislav.droscak@skgeodesy.sk

X. Medzinárodná vedecko-odborná konferencia
Geodézia, kartografia a geoinformatika 2017
10. - 13. 10.2017, Bratislava

Motivácia

- v r. 2017 súčasná realizácia národného výškového systému Bpv oslavuje **60** rokov
  - 1957 - súborné vyrovnanie **Bpv57**
  - 1983 - súborné vyrovnanie **Bpv83**
  - 1996 - súborné vyrovnanie **Bpv („1996“)**
  - 2007 - súborné vyrovnanie **Bpv („2007“)**
- 1957 – 2017- udržiavanie realizácie Bpv57 novými meraniami
  - globálne je sieť nehomogénna
  - presnosť vyhovuje zväčša iba lokálne
- záujem
  - spresniť na 1-2 cm úroveň vzťah:
 $H_{\text{nadmorská}} \leftrightarrow \xi_{\text{kvázigeoid}} \leftrightarrow h_{\text{elipsoidická}}$

Návrh novej realizácie Bpv

- Dokument Hlavné smery rozvoja na úseku geodézie, kartografie a katastra nehnuteľností na roky 2016 – 2020 popisuje návrh novej realizácie Bpv nasledovne:

1. fáza

- určiť polohové súradnice bodov ŠNS
- tiažové zrýchlenie na bodoch ŠNS

2. fáza

- nanovo spracovať merania 1. a 2. rádu
  - zapracovať kontrolné merania a dodatky
  - zavedenie opráv a korekcií
  - geopotenciálny rozdiel

3. fáza

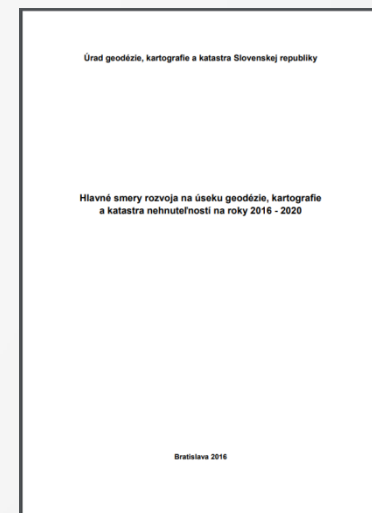
- definovať vzťažnú množinu bodov
- realizácia Bpv = 1957, 1983
- nové súborné vyrovnanie

4. fáza

- obstaráť nový kvázigeoid, resp. nafitovať súčasný kvázigeoid (ŠPS A a B)
- vypočítať modely na transformáciu medzi pôvodnou a novou realizáciou

5. fáza

- implementovať novu realizáciu do ISGZ
- upraviť Rezortnú transformačnú službu
- upraviť legislatívu a vyhlásiť platnosť novej realizácie

1. fáza – tiažové zrýchlenie na bodoch ŠNS

- klasický spôsob vs. geopotenciálne kóty
  - redukcia z tiažového zrýchlenia = Δg_{JBA}
  - geopotenciálny rozdiel = priamo merané tiažové zrýchlenie g
- súčasný stav g na bodoch ŠNS
  - priamo merané tiažové zrýchlenie - iba 3% ŠNS, resp. 9% 1. rádu
  - domerať tiažové zrýchlenie na všetkých bodoch – nereálna úloha!!!!
  - Alternatíva: interpolácia z máp úplných Bouguerových anomálií
- inšpirácia BKG Nemecko
  - databáza 490 000 bodov (320 000 bodov v Nemecku)
  - rozdiely vo väčšine prípadoch < 2 mGal (nepriaznivé topo. podmienky 7 mGal)
  - analýza rozdielov > 3 mGal

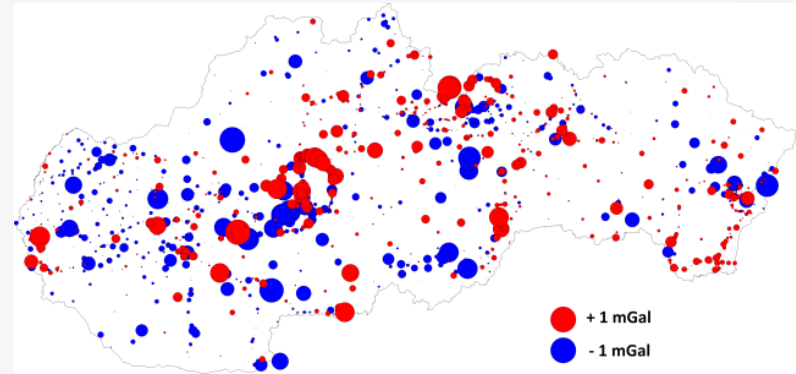
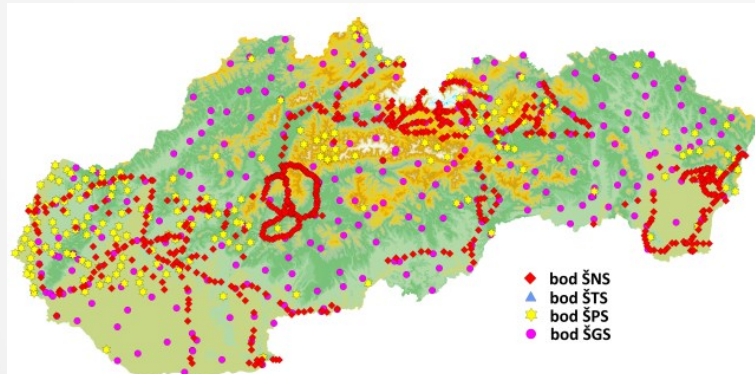
1. fáza – tiažové zrýchlenie na bodoch ŠNS

■ CBA2G_SK

- spätný výpočet tiažového zrýchlenia z Δg_{UBA}

$$g_{rek} = \Delta g_{\dot{U}BA} + \gamma_0 + \delta g_{vv} - \delta g_{atm} + \delta g_{sf} - T$$

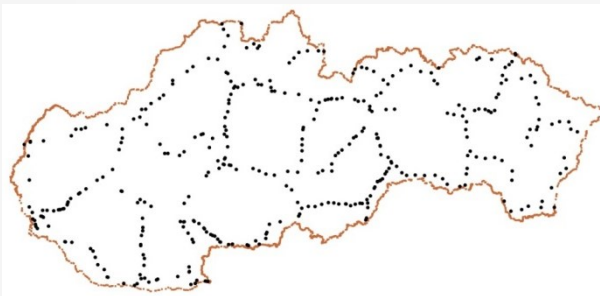
- databáza 320 000 bodov
- testovanie 1316 bodov (ŠGS, ŠPS, ŠNS, ŠTS) $\sigma = 0,2122 \text{ mGal}$

- 13 rozdielov nad 1,5 mGal – podrobná analýza

1. fáza – tiažové zrýchlenie na bodoch ŠNS

- vplyv neistoty poznania polohy bodov ŠNS
  - rekognoskácia 1994 – 1995 = zakreslenie do máp 1 : 10000
  - porovnanie na identických bodoch ETRS89 = 374 bodov

$$\sigma_y = 14,29 \text{ m}$$
$$\sigma_x = 14,41 \text{ m}$$

- generovanie tiažového zrýchlenia s polohovou neistotou

Smer	Počet hodnôt	Δ		
		+ 0 m [mGal]	+ 15 m [mGal]	+ 45 m [mGal]
x	595	0,1547	0,1547 + 0,0163	0,1547 + 0,0462
y	595	0,1547	0,1547 + 0,0182	0,1547 + 0,0531
y (90 – 200 m.n.m)	224	0,1412	0,1412 + 0,0140	0,1412 + 0,0419
y (200 – 1000 m.n.m)	345	0,1588	0,1588 + 0,0187	0,1588 + 0,0538
y (nad 1000 m.n.m)	26	0,2175	0,2175 + 0,0463	0,2175 + 0,1397

1. fáza – polohové súradnice bodov ŠNS

- zvýšenie presnosti polohových súradníc bodov ŠNS – 2 etapy
  - 1. posúdenie a vykonštruovanie polohy bodu v prostredí ArcGis (VKM, ZBGIS)

09/2015 – 03/2016 : 11 048/5646 bodov 1. rádu ŠNS , domeranie 1492 bodov

	n	Δ [m]	σ [m]	<1. σ [%]	<2. σ [%]	<3. σ [%]
E-P	636	0.07	0.05	83.8	94.8	99.5
P - VKM1	412	0.13	0.07	82.3	95.9	100.0
P - VKM3	745	0.93	0.87	83.5	93.7	99.2
P - ZBGIS	143	1.12	0.69	81.8	95.1	100.0
E - ZBGIS-P	346	8.16	4.19	85.8	94.5	97.1
P - ZBGIS-P	195	7.34	2.85	81.5	96.4	100.0
E - ZBGIS-S	32	1.65	1.12	81.3	93.8	100.0

03/2016 – 02/2017 : 25 671/13969 bodov 2. rádu ŠNS , domeranie 8210 bodov

2. priame domeranie polohy bodov pomocou GNSS

1492 bodov (1. rád ŠNS)

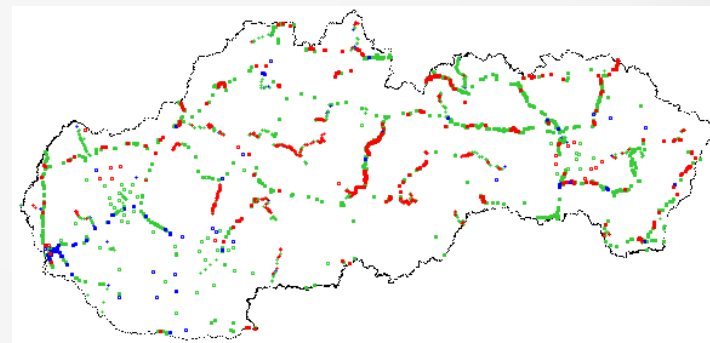
902 bodov (2. rád ŠNS – pripojenie bodov SKPOS a SGRN)

119 bodov ŠGS = ŠGS v ETRS89

2513 = 1963 zameraných

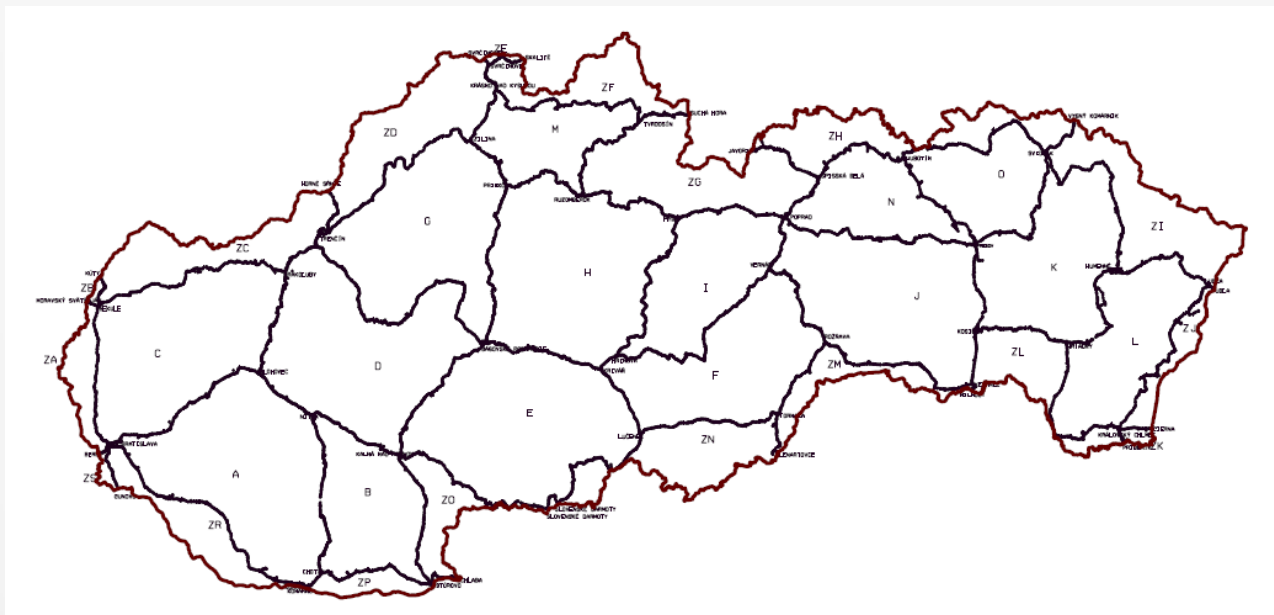
380 zničených

153 nenájdenných

2. fáza – meranie na bodoch 1. rádu ŠNS

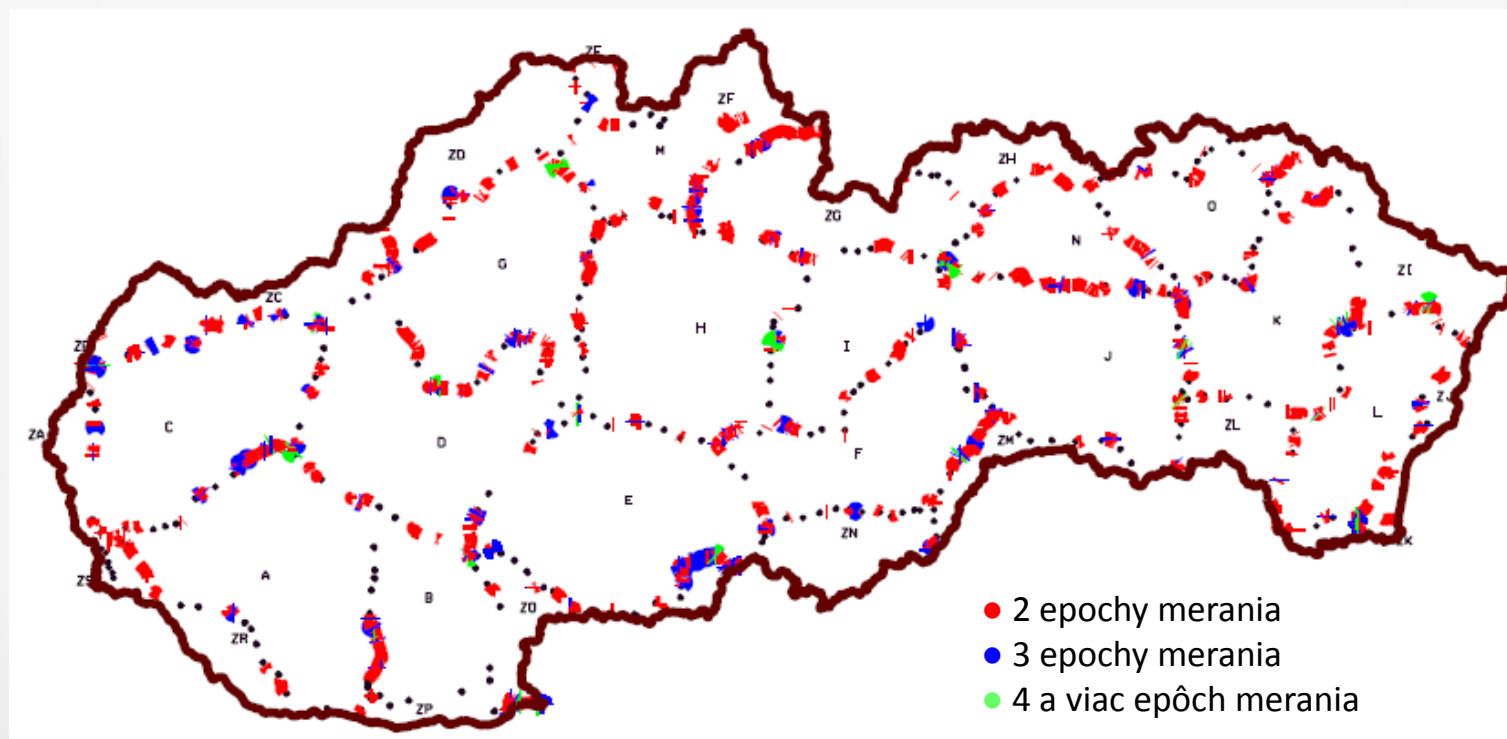
- kompletné zameranie 1996 – 2002
  - 3787 km, 11 035 bodov, 68 nivelačných ťahov
  - Wild (Leica) NA3000, NA3003, Zeiss DiNi11
  - kalibrované kódové nivelačné laty
  - modifikované VPN $\rho=1,5 \cdot VR$
  - Záznamníky: Targa Traveller, Trimble Recon

2. fáza – meranie na bodoch 1. rádu ŠNS

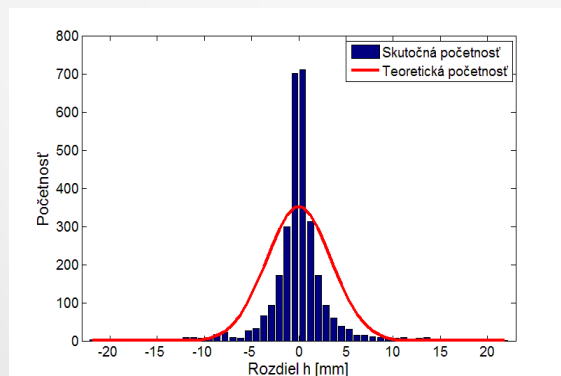
- dodatky a kontrolné merania na bodoch 1.rádu ŠNS
  - merané 1996 - 2016
  - 3507 prevýšení = 1180 km
  - iba duplicitné prevýšenia, ktoré spĺňali krajnú odchýlku opakovanej nivelácie

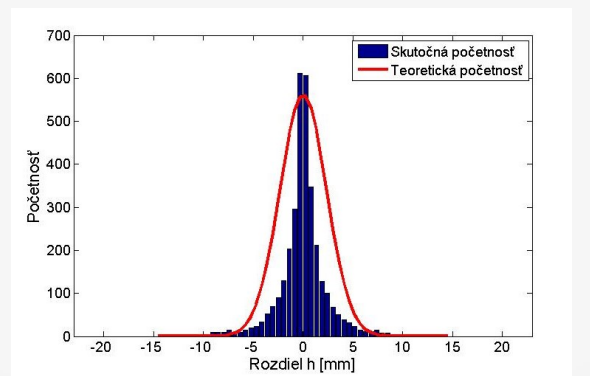
2. fáza – meranie na bodoch 1. rádu ŠNS

- **Krajná odchýlka opakovanej nivelácie**
  - $\rho = 2,0 + 1,5 \cdot \sqrt{R}$ (rozbor stálosti výšok nivelačných bodov)
  - r. 2014 = 3418 rozdielov, $\sigma = 20,9$ mm, $3\sigma = 50\%$ EZN
3051 rozdielov, $\sigma = 7,6$ mm, $3\sigma = 32$ rozdielov
3019 rozdielov, $\sigma = 3,4$ mm, $3\sigma = 93$ rozdielov
  - r. 2015 = 3292 rozdielov, $\sigma = 2,3$ mm
  - r. 2017 = 3507 rozdielov, $\sigma = 2,0$ mm, 3σ spĺňa 98,3 % rozdielov

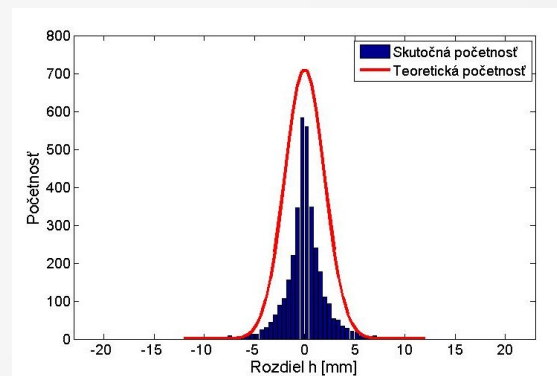
Histogram početnosti opakovanej nivelácie

$\sigma = 3,4$ mm

$\sigma = 2,3$ mm

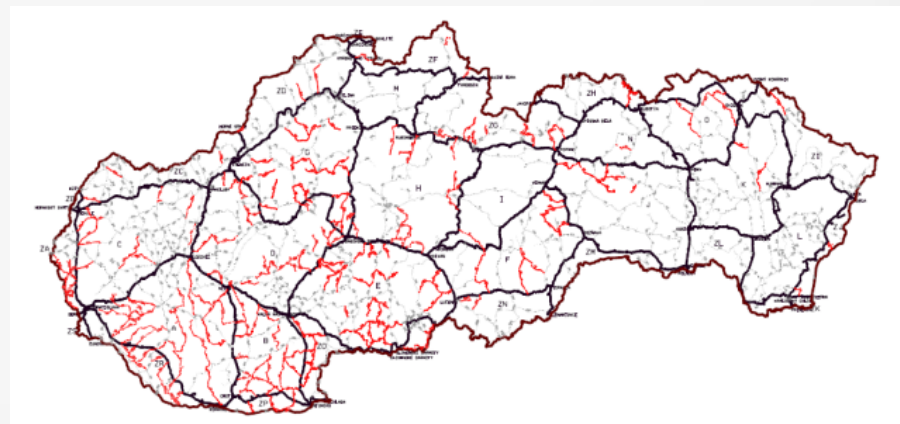
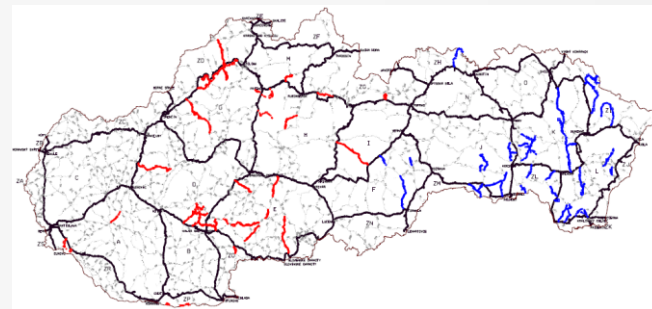

$\sigma = 2,0$ mm

2. fáza – meranie na bodoch 2. rádu ŠNS

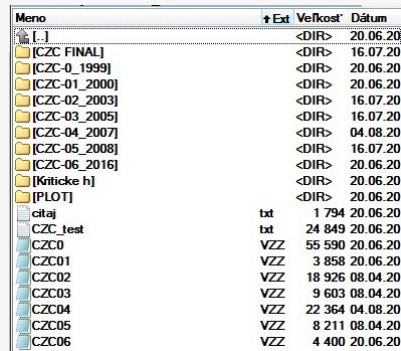
■ 2003 - 2016

- 878 nivelačných ťahov, 9590 km, 25671 bodov
- modifikované VPN $\rho=2,25 \cdot \nu R$
- k 1.1.2014 premeraných 68% bodov = 6521 km
- kompletne domeranie do r. 2021 (cca. 560 km/rok)
- merania z ČSJNS (1987 a viac), premeranie bodov do r. 1987
- k 1.1.2017 premeraných 76% bodov a 24% prevzatých z ČSJNS

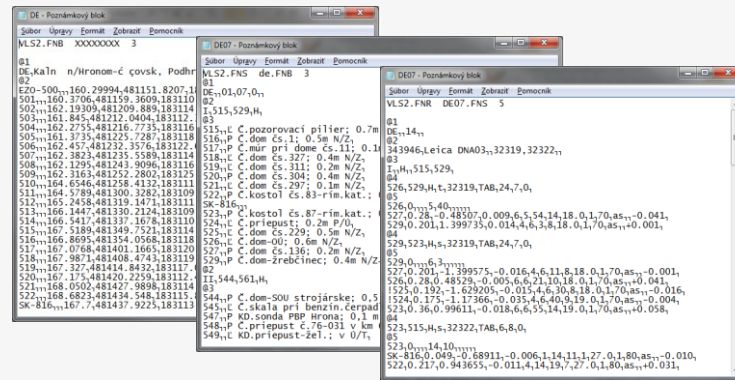

2. fáza – spracovanie meraní a zavedenie opráv a korekcií

- tvar a štruktúra údajov

Meno	Ext	Veľkosť	Dátum
[.]	<DIR>	20 06 20	
[CZC_FINAL]	<DIR>	16 07 20	
[CZC_0_1999]	<DIR>	16 07 20	
[CZC_01_2000]	<DIR>	20 06 20	
[CZC_02_2003]	<DIR>	16 07 20	
[CZC_03_2005]	<DIR>	16 07 20	
[CZC_04_2007]	<DIR>	04 08 20	
[CZC_05_2008]	<DIR>	16 07 20	
[CZC_06_2016]	<DIR>	20 06 20	
[Křivicke h]	<DIR>	20 06 20	
[PLOT]	<DIR>	20 06 20	
citaj	txt	1 794	20 06 20
czc_test	txt	24 849	20 06 20
CZC0	VZZ	55 590	20 06 20
CZC01	VZZ	3 858	20 06 20
CZC02	VZZ	18 926	08 04 20
CZC03	VZZ	9 603	08 04 20
CZC04	VZZ	22 364	04 08 20
CZC05	VZZ	8 211	08 04 20
CZC06	VZZ	4 400	20 06 20


```
DE - Poznámkový blok
Súbor Úpravy Eormat Zobrazit Democik
VLS2.FNB XXXXXXXX 3
01
DE_kaIn n/iroron-č čovsk. Podhr
EZO-500,,,160,29994,481151,8207,1
501,,,160,3706,481159,3609,183110
502,,,162,19309,481209,889,183114
503,,,161,845,481212,0404,183117
504,,,162,2735,481218,7735,183118
505,,,161,3735,481225,7287,183118
506,,,162,457,481232,9376,183122
507,,,162,3823,481235,5989,183114
508,,,162,1295,481243,9096,183116
509,,,162,3163,481252,7802,183125
510,,,164,6546,481258,4132,183111
511,,,164,5789,481300,3282,183109
512,,,165,2458,481319,1471,183113
513,,,166,1447,481330,2124,183109
514,,,166,5417,481337,1676,183110
515,,,167,5189,481349,7521,183114
516,,,166,8695,481354,0568,183118
517,,,167,0768,481401,1665,183120
518,,,167,9871,481408,4743,183119
519,,,167,327,481414,8432,183117
520,,,167,175,481420,2258,183117
521,,,168,0502,481427,8998,183114
522,,,168,6823,481434,548,183115
SK-816,,,167,7,481437,9223,183113
DE07 - Poznámkový blok
Súbor Úpravy Eormat Zobrazit Democik
VLS2.FNS de.FNB 3
DE,,01,07,0,,
01
I,,515,529,H,
02
03
04
05,C.pozorovaci pilier: 0.7m
06,P.C.dom čs.1: 0.5m N/Z,
07,P.C.mir pri dome čs.11: 0.1
08,C.dom čs.327: 0.4m N/Z,
09,C.dom čs.311: 0.2m N/Z,
10,P.C.dom čs.304: 0.4m N/Z,
11,C.dom čs.297: 0.1m N/Z,
12,P.C.kostol čs.83-rim.kat.:
13
14
15
16
17,P.C.kostol čs.87-rim.kat.:
18,C.priepust: 0.2m N/Z,
19,C.dom čs.229: 0.5m N/Z,
20,C.dom čs.0: 0.6m N/Z,
21,P.C.dom čs.136: 0.2m N/Z,
22,P.C.dom-Zrebčinec: 0.4m N/Z
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000
```

- „vyčistenie“ údajov: premeriavky, pomocné body, ...
- zavedenie opráv a korekcií na merané prevýšenie
  - oprava z rozdielu zakrivenia zemského povrchu a rozdielu refrakcie – excentrické postavenie prístroja

$$dq = \frac{2s}{R} \cdot e$$

s - dĺžka zámeru

e - excentricita stanoviska

oprava na oddiel (príklad) = 0,025 mm

2. fáza – spracovanie meraní a zavedenie opráv a korekcií

- oprava z rozťažnosti invarového pásu vplyvom teploty a z mierkového faktoru nivelačnej laty

$$L = L' + L'(m_0 + \alpha_T(T - T_0) \cdot 10^{-6})$$

L' - čítanie na late

m_0 - mierkový koeficient

α_T - koeficient rozťažnosti invarového pásu

T - teplota počas čítania

T_0 -referenčná teplota

oprava na oddiel (príklad) = 0,004 mm

- astronomická korekcia (vplyv oscilácie tiažnice)

$$O = k \cdot s \cdot \sin 2z \cdot \cos A$$

k - koeficient pre Mesiac (0,068) a Slnko (0,032)

s - dĺžka oddielu v km

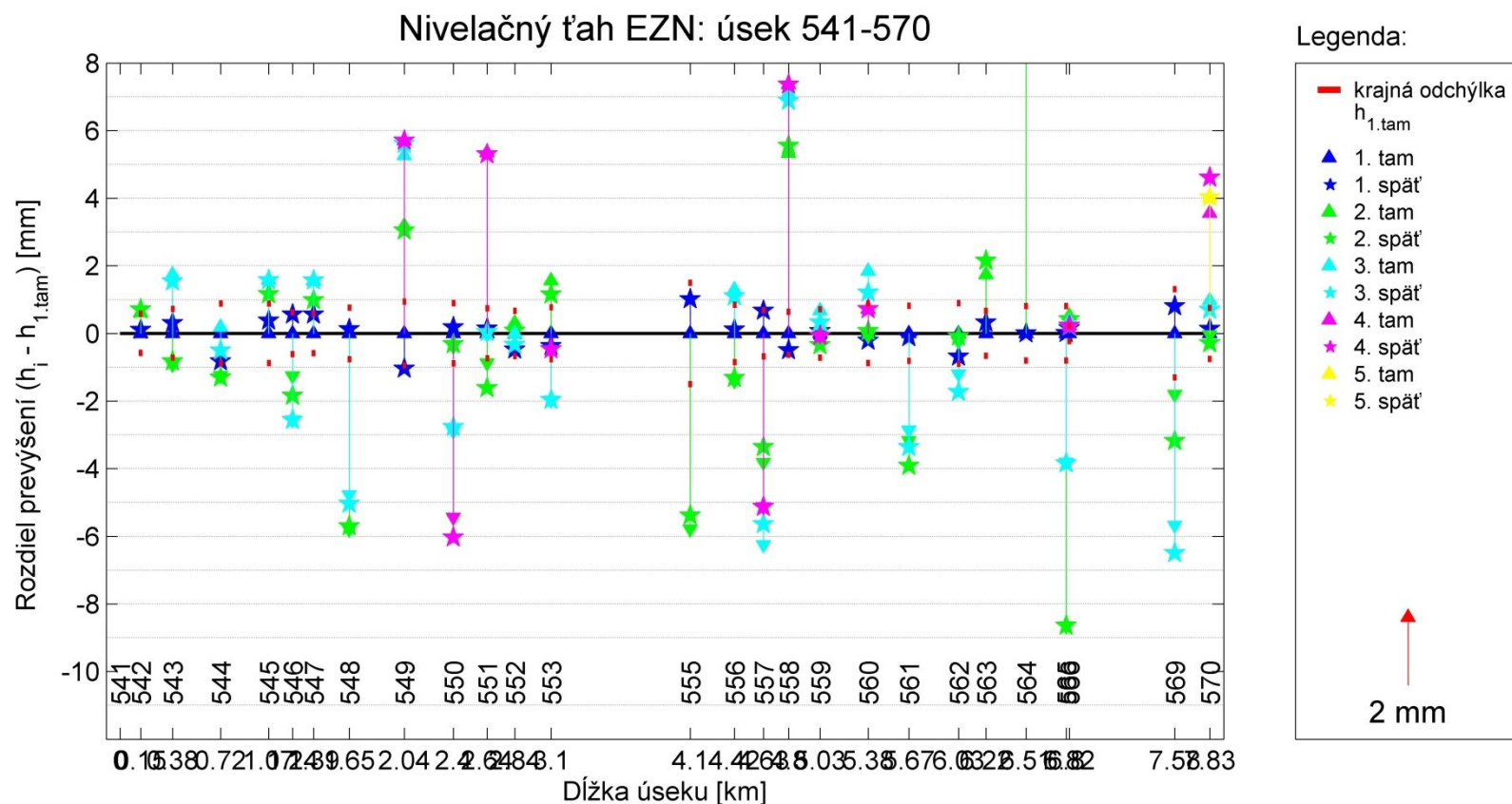
$A = A1 - A0$, $A1$ je azimut nivelačného úseku, $A0$ je azimut nebeského telesa

z - zenitová vzdialenosť nebeského telesa

oprava na oddiel (príklad) = 0,009 mm

2. fáza – spracovanie meraní a zavedenie opráv a korekcií

- ukážka nivelačných meraní

Záver alebo Čo je už spravené a čo nás ešte čaká

1. fáza

- určiť polohové súradnice bodov ŠNS
- tiažové zrýchlenie na bodoch ŠNS

2. fáza

- nanovo spracovať merania 1. a 2. rádu
  - zapracovať kontrolné merania a dodatky
  - zavedenie opráv a korekcií
    - oprava z excentrického postavenia prístroja
    - oprava z rozdielu zakrivenia zemského povrchu a rozdielu refrakcie
    - oprava z rozťažnosti invarového pásu vplyvom teploty a z mierkového faktoru nivelačnej laty
    - astronomická korekcia (vplyv oscilácie tiažnice)
  - geopotenciálny rozdiel

3. fáza

- definovať vzťažnú množinu bodov
- realizácia Bpv = 1957, 1983
- nové súborné vyrovnanie

4. fáza

- obstaráť nový kvázigeoid, resp. nafitovať súčasný kvázigeoid (ŠPS A a B)
- vypočítať modely na transformáciu medzi pôvodnou a novou realizáciou

5. fáza

- implementovať novu realizáciu do ISGZ
- upraviť Rezortnú transformačnú službu
- upraviť legislatívu a vyhlásiť platnosť novej realizácie

Ďakujem za pozornosť

Ing. Ján Bublavý

Geodetický a kartografický ústav Bratislava

jan.bublavy@skgeodesy.sk,

X. Medzinárodná vedecko-odborná konferencia
Geodézia, kartografia a geoinformatika 2017
10. - 13. 10.2017, Bratislava